

culi magni, materteræ magnæ nepos, neptis: proprii subrini filius, filia, qui consubrini appellantur. Quibus ex latere ad crescunt propatru, proamitæ, proavunculi, promaterteræ filii, filia: et patruus ab amita. Hi sunt abavi paterni frater, et soror, abavunculus, abmaterteræ. Hi sunt abavixæ paternæ maternæque frater et soror, abavique materni. Hæc quoque explana- ri amplius non possunt, quam auctor ipse disseruit.

II. TITVLVS DE SVCCESIONIBVS.

- I. *Vt sorores cum fratribus æqualiter in parentum hæreditate succendant.*
- II. *Quod in hæreditatis successione filii primi sunt.*
- III. *Si aut de superiori aut de inferiori genere directi ordinis personæ defuerint, tunc a latere venientes facultatis accipient portions.*
- IV. *Qui succedere possunt in eorum facultatibus, qui nec scriptis, nec testibus suam alligant voluntatem.*
- V. *De successione fratrum et sororum, sive illorum, qui de diversis parentibus generantur.*
- VI. *Si is, qui moritur, avos relinquat vel avias.*
- VII. *Si is, qui moritur, sorores relinquat patris aut matris.*
- VIII. *Si is, qui moritur, filios fratri vel sororis relinquere videatur.*
- IX. *Quod in omnem hæreditatem femina accipi debeat.*
- X. *Item, ut in omnem hæreditatem femina*

I. ⁷ *Vt sorores cum fratribus æqualiter in parentum hæreditate succendant.*

Si pater vel mater intestati discesserint, sorores cum fratribus in omni parentum hæreditate absque aliquo obiectu æquali divisione succendant.

II. ⁹ *Quod in hæreditatis successione filii primi sunt.*

In hæreditate illius, qui moritur, si intestatus discesserit, filii primi sunt: si filii desunt, nepotibus debetur hæreditas: si nec nepotes fuerint, prænepotes ad hæreditatem vocantur: si vero qui moritur nec filios, nec nepotes, seu patrem, vel matrem relinquit, tunc avus, aut avia hæreditatem sibimet vindicabit.

¹ *Toled. got. y Lind. abpratruus.*

² *Card. y Lind. Hi sunt abavi materni frater et soror.*

Hæc quoque &c.

³ *Emilian. Card. y Lind. tenentur.*

⁴ *Lind. in omni hæreditate.*

⁵ *Lind. in omni hæreditate.*

VII. *De personis septimi generis quæ legibus non continentur ³.*

Septimo gradu, qui sunt cognati recta linea supra infraque, propriis nominibus non appellantur, sed ex transversa linea continentur fratris, sororis abnepos, abneptis, consubrini, consubrini filii, filiæque. Successionis autem idcirco gradus septem constituti sunt, quia ulterius per rerum naturam, nec nomina inveniri, nec vita succendentibus propagari potest.

IV. ¹ *Qui succedere possunt in eorum facultatibus, qui nec scriptis, nec testibus suam alligant voluntatem.*

De successionibus eorum qui sic moriuntur, ut nec donationem, nec ullum faciant testamentum, nec præsentibus testibus suam ordinent voluntatem, qui gradu illis proximi fuerint, eorum obtinebunt hæreditatem.

V. ² *De successione fratrum et sororum, sive illorum, qui de diversis parentibus generantur.*

Qui fratres tantummodo, et sorores relinquunt, in eius hæreditate fratres, et sorores æqualiter succedant, si tamen unius patris et matris filii esse videantur. Nam si de alio patre, vel de alia matre aliis esse noscuntur, unusquisque fratris sui, aut sororis, qui ex uno patre, vel ex una matre sunt geniti, sequantur hæreditatem. Filii tamen, qui ex diversis parentibus ³ et una matre sunt geniti, ad capiendam maternam facultatem æquali successione deveniant. Similiter quoque, et hi qui de diversis matribus et uno patre oriuntur, divisionis ordinem teneant.

VI. ⁴ *Si is, qui moritur, avos relinquat, vel avias.*

Quotiens qui moritur, si paternum avum et maternum relinquat, tam ad avum paternum, quam ad avum maternum hæreditas mortui universa pertinet. Si autem qui moritur, avum paternum et aviam maternam reliquerit, æquales capiant portions: ita quoque erit, si paternam et maternam aviam qui moritur, relinquere videatur. Et hæc quidem æquitas portions de illis rebus erit, quas mortuus conquississe cognoscitur. De illis vero rebus, quas ab avis vel parentibus habuit, ad avos directa linea revocabunt ⁵.

VII. *Si is, qui moritur, sorores relinquat patris, aut matris.*

Qui moritur, si tantummodo patrum ⁶ et amitam, hoc est, patris fratrem aut sororem, sive avunculum et materteram, hoc est, matris fratrem vel sororem relinquit, et intestatum eum

obiisse contigerit, æquali iure succedant in hæreditate defuncti.

VIII. *Antiqua. ⁷ Si is, qui moritur, filios fratris, vel sororis relinquere videatur.*

Qui moritur, si fratres ⁸ et sorores non reliquerit, et filios fratrum vel sororum reliquerit; si ex uno fratre sit unus filius, et ex alio fratre vel sorore forsitan plures, omnem ⁹ hæreditatem defuncti capiant, et æqualiter per capita dividant portiones.

IX. *Flavius Cintasvintus Rex.*

Quod in omnem hæreditatem femina accipi debeat.

Femina ad hæreditatem patris aut matris, avorum vel aviarum, tam paternorum quam maternorum, et ad hæreditatem fratrum vel sororum, sive ad has hæreditates, quæ a patru vel a filio patru, fratris etiam filio vel sororis relinquuntur, æqualiter cum fratribus veniat. Nam iustum omnino est, ut quos propinquitas naturæ consociat, hæreditariaæ successions ordo non dividat.

X. ¹⁰ *Item ut in omnem hæreditatem femina accipi debeat, et quod qui gradu alterum præcedit, ille successionem vicinior capiat.*

Has hæreditates, quæ a materno genere venientibus ¹¹, sive avunculis, sive consubrini, seu materteris relinquuntur, etiam feminæ cum illis, qui in uno propinquatis gradu æquales sunt, æqualiter partantur. Nam omnem hæreditatem, qui gradu alterum præcedit, obtineat.

XI. *Antiqua. De successione mariti et uxoris.*

Maritus et uxor tunc sibi hæreditario iure succedant, quando nulla adfinitas usque ad septimum gradum de propinquis eorum, vel parentibus inveniri potuerit ¹².

¹ *Card. y Toled. got. Antiqua.*

² *Emilian. Card. y Lind. Fls. Chds. Toled. got. Fls. Cindasvintus Rex. Noviter emendata.*

³ *Emilian. y Card. patribus.*

⁴ *Emilian. Card. y Toled. got. Fls. Glosus. Recesvintus Rex.*

⁵ *Card. revocabilit. Lind. revocabilit. hæreditas mortui.*

⁶ *En todos los códices góticos y en el impreso de Lind. faltan las palabras que van de cursiva.*

⁷ *Toled. got. Noviter emendata. Emilian. Flavius Cindasvintus Rex.*

⁸ *Card. aut.*

⁹ *Card. omnes.*

¹⁰ *Legion. Card. Toled. got. y Lind. Antiqua.*

¹¹ *Emilian. venientes, sive ab avunculis &c.*

¹² *En el Emilianense continúa así esta ley: Si quis vir uxorem duxerit, et post conubium aliquid ex rebus adquisierit, in extremis ex ambobus unus obierit, qualiter ex rebus medietas licitum habere habeat, reliqua vero medietas vivens vindicatur. Quod si liberos haberint in eius memoria medietatem possideant, ut iam qui prius obiit, præcipimus ex canonica sententia quintam partem ex rebus Deo offerant, reliquias vero liberi habeant. Se han corregido algunos errores del original: pero no es fácil hacer lo mismo con los que quedan, no habiendo hallado esta adición en ningún otro códice.*

XII. ¹ De hæreditate clericorum, et monachorum.

Clerici, vel monachi, seu sanctimoniales, qui usque ad septimum gradum non reliquerint hæredes, et sic moriuntur, ut nihil de suis facultibus ordinant, ecclesia sibi, cui servierunt ², eorum substantiam vindicabit.

XIII. ³ Vt post mortem matris ⁴ filii in patris ⁵ potestate consistant, et quid de rebus filiorum agere conveniat patrem.

Matre ⁶ mortua, filii in patris ⁷ potestate consistant. Quod si marito supreste ⁸ uxori forsitan moriatur, filii qui sunt ex eodem coniugio procreati, in patris potestate persistant, et res eorum, si novercam non ⁹ perduxerit, ea conditione possideat, ut nihil exinde aut vendere, aut everttere, aut quocumque pacto alienare præsumat, sed omnia filii suis integra et intemerata conservet. Fructus tamen omnes cum filii suis pro suo iure ¹⁰ percipiat, et una cum ipsis filii suis communibus consummat expensis. Quod si pater novercam superduxerit, quia valde indignum est, ut filii eius, patris potestate vel gubernatione relicta, in alterius tuitionem deveniant, filios suos pater ille, qui novercam duxerit, non relinquat; sed filios et res eorum iuxta superiore modum tuitionis ordine regat. Ita tamen, ut inventarium de rebus fi-

¹ Legion. y Card. Antiqua.

² Lind. deservierint.

³ Legion. Antiqua noviter emendata. Card. Antiqua.

⁴ Card. patris.

⁵ Card. matris.

⁶ Card. patre mortuo.

⁷ Card. matre.

⁸ Legion. supreste. Lind. superstite.

⁹ Toled. got. Legion. y Card. superduxerit.

¹⁰ Emilian. labore.

¹¹ Lind. servare.

¹² Emilian. Card. y Lind. assiden: si tamen voluerit.

¹³ Toled. got. superduxerit.

¹⁴ En el Emilian. en Card. y en Lind. se asüaden la siguiente cláusula: Qui autem novercam superduxerit, omnes facultates maternas filii mox reformat; ne dum filii cum rebus suis ad domum transeunt alienam, noverca sua vexentur iniurias. Eadem quoque de avis, nepotibusque et neptibus forma servetur &c.

¹⁵ Entre esta ley XIV. y la antecedente se halla otra en el códice Legionense, que está también traducida en los códices castellanos, y es como se sigue:

XIV. Item ut post mortem matris filii in potestate patris maneant tuendi, etiam si novercam pater superduxerit; et quid de rebus filiorum conveniat pater iuxta superiore legem.

In lege enim anteriore sancitum est, ut matre mortua, si pater non duxerit novercam, filii in patris potestate cum omnibus rebus maternis tuendi maneant, usque ad tempus nuptiarum, et usufructario cum filii suis de ipsa rescuela pro suo iure percipiat, et una cum ipsis filii suis communibus consummat expensis: dum vero ad nuptias venerint, vel XX. annos impleverint etatis, medium ex eadem, quam unumquemque contigerit de rebus maternis, pater

liorum suorum manu sua conscriptum coram iudice, vel hæredibus defunctæ mulieris strenue faciat, et tali se placiti cautione in hæredum illorum nomine constringat, quibus tutela ipsa pertinere, si pater defusset, legitime poterat: ut nihil de filiorum suorum rebus evertat, sed et filiorum suorum vitam sollicito voto vel actu salvare ¹¹ intendat, et res eorum absque aliqua perditionis diminutione tuendas accipiat ¹². Quod si pater ipse, qui novercam duxerit ¹³, tuitionem suspicere filiorum noluerit, tunc a iudice propinquior ex matre tutor est eligendus, qui tuitionem pupillorum accipiat. Quum vero filius duxerit uxorem, aut filia maritum acceperit, statim a patre de rebus maternis suam percipiat portionem, ita ut usufructuario iure patri tertia relinquatur. Pater autem, tam filio quam filia, quum XX. annos impleverint etatis, medium ex eadem, quam unumquemque contigerit de rebus maternis, restituat portionem, etiam si nullis fuerint nuptiis copulati. Medietatem vero dum vixerit pater sibi vindicit, filiis post obitum relinquendam ¹⁴. Eadem quoque et de nepotibus forma servetur. Quod si pater de his rebus aliquid everterit, aut si super tempus, quod constitutum est, res filiorum tenere præsumperit, omnia de rebus eius illis filiis de cuius matre res esse videntur, reddenda sunt, et omnimodis sarcienda.

XIV. Antiqua. ¹⁵ Si mater in viduitate permanserit, æqualem inter filios

restituat rationem, et medietatem in sua habeat potestate dum advixerit, et nihil exinde vendere, aut donare, vel evertre præsumat, filii ex eodem coniugio nati integrum et intemeratum post obitum relinquendam. Si certe pater novercam superduxerit, ita decretem in eadem lege, ut filii acceptam a patre omnem maternam hæreditatem ad alienam transcent potestatem tuendi cum omni facultate, spreta patris cura vel tuitione. Quia valde indignum et horrendum nostra perspexit clementia esse factum, dum oblii sunt Salomonem dicentem: quare seduceris, fili mi, ab aliena, et foveris signum alterius? Et iterum: qui subtrahit se, vel aliquid a patre suo, vel matre, et dicit hoc non esse peccatum, particeps homicidæ est. Et iterum: oculus qui subsannat patrem, et despiciit partum matris suæ, effundit eum corvi de torrentibus, et comedant illum filii aquila. Necnon et illud: melius est enim ut filii tui te rogent, quam te respicere ad manus filiorum tuorum: idcirco nimium et incongruum, et indigne forte perspicxit talia fieri nostra gloria, dum absque rationis dogmata decreverunt dispensia: ut ipsi lucrum de rescula filiorum alienorum habeant, qui nullam eum nutriendi habent penuriam; sed patri generant damnum, qui debuerunt per filiorum gaudium. Deo igitur nitente contra huius seriem legis secundum sacrarum scripturarum, nostra gloria recolente illud obiciimus, quod hymnidicus ille dixit David: sicut pater miseretur filiorum, sic misertus est dominus timentibus eum: de quo etiam Salomon dixit: filius sapiens doctrina patris. Et iterum: fili, suscipe sequentiam patris tui, et ne contristes eum in vita illius. Et iterum: qui diligit filium suum, frequentat illi flagellum, ut lætetur in novissimo eius: qui docet filium suum, laudabit in illo, et in medio domesticorum glorificabitur in illo: qui docet filium suum, in cœlum mittit inimicos, et in medio amicorum glorificabitur in illo: mortuus est pater illius, et quasi non est mortuus, simile enim relinquit post se: in vita sua videbit, et lætatus est in illo, et in obitu suo non est contristatus, nec confusus est coram

capiat portionem, et quid de rebus filiorum agere conveniat matrem.

Mater ¹, si in viduitate permanserit, æqualem inter filios suos, id est, quem unusquisque ex filiis usufructuario ² iure de facultate mariti habeat portionem, quam usque ad tempus vitæ suæ usufructuario iure possideat. Ceterum nec donare, nec vendere, nec uni ex filiis conferre presumat. Quod si eam filii portionem ipsam matrem evertere, seu per negligentiam, sive per odium forte perspexerint; ad comitem civitatis, aut ad iudicem referre non differant: ut matrem sua ³ contestatione commoneant, ne res suas usufructarias accepit, evertat. Nam usum fructum quem ipsa fuerat perceptura, dare cui voluerit filio vel filia, non vetetur. Sed et quod de ipso usu sibi debito iuste conquirere potuerit, faciat quodcumque illi omnimodis iustissime placuerit. Verum si ex ea usufructuaria portione aliquid probatur eversum, filiis post mortem matris de eius facultatibus sarciantur. Post obitum vero matris portio, quam mater accepit, ad filios æqualiter revertatur, quia non possunt de paterna hæreditate fraudari. Quod si mater ad alias nuptias fortasse transierit, ex ea die usufructuariam portionem, quam de bonis mariti fuerat consequuta, filii inter reliquias res paternas, qui ex eo nati sunt coniugio, vindicabunt.

XV. ⁴ Ne uxor sibi vindicet quod matritum cum servis eius adquisisse constiterit.

Mariitus si cum servis uxoris suæ aliquid adquisierit, vel in expeditione aliquid lucri fuerit consequitus, nihil exinde uxor a viro suo præsumat repeterere, nec ipso vivente, nec post eius obitum: sed vir, qui uxorem suam secundum sanctam scripturam habet in potestate, similiter et in servis eius potestatem habebit; et omnia, quæ cum servis uxoris suæ vel suis in expeditione adquisivit, in sua potestate permaneant. Pro eadem scilicet ratione, quia si ipsi servi, dum cum domino suo in expeditione conversabantur,

inimicis; reliquit enim defensorem domus contra inimicos, et amici reddentem gratiam. Dum igitur hæc talia meminit nostra gloria excellentissima, quæ a domino per ora vatum suorum fuerunt promulgata; nostra ratum duxit serenitas obtemperare præceptis, domino ordinante, huic addere nitimur legem, ut spretis qua dignæ non sunt posita, innectimus quod omnibus a domino patuit ordinata. Vnde omnibus ad regni nostri ditionem pertinentibus commonemus per huius nostri seriem decreti, ut deinceps sicut est iustitia, et sacra scriptura docet, huius novellæ sanctionis custodiatur forma disciplina, ut post mortem uxoris quisquis ille superduxerit novercam, filii qui de eodem coniugio nati sunt, in patris potestatem et gubernationem permaneant cum omnibus maternis: quia valde indignum est, ut filii, patris gubernatione vel potestate relicta, in alterius tuitionem deveniant. Sed ut instituimus, pater dum novercam duxerit, filios suos una cum peculio materno iuxta superiore legis modum tuitionis ordinem regat. Ita tamen ordinamus, ut inventarium

aliquid admisissent forte damnosum, ille qui eos secum duxerat, et ei aliquid fecerant augmenti, ipse pro eis, et responsum datus esset et compositionem, si culpabiles fuissent inventi. Vnde bene iubetur, ut sicut lucrum, ita et damnum ad se dominus noverit pertinendum.

XVI. Flavius gloriosus Recesvintus Rex ⁵.

De his quæ vir et uxor in coniugio constituti conquirere potuerint.

Dum cuiuscumque dignitatis aut mediocritatis mariti persona uxori fuerit nobiliter atque competenter adjuncta, et pariter viventes aliquid augmentaverint, vel in quibuscumque rebus quippiam profligasse ⁶ visi fuerint, atque proveniant, ut unus ex eis maioris rei et facultatis dominus sit, de omnibus augmentis, et profligationibus pariter conquisisit, tantam partem unusquisque obtineat, quantum eius facultatem fuisse omnimodis sibi debita vel habita possessio manifestat. Ita ut si æqualis abundantiae dominii sunt, pro parvis rebus contentionis intemperantiam non adsumant. Quia difficile est, ut in tanta æquitate facultas eorum possit æquari, ne in quocumque videatur una pars alteri superesse. Nam si evidenter unius facultas alterius possibiliter transgredi videatur, ut superius dictum est, iuxta quantitatem debitæ possessionis erit et divisio portionis, quam sibi post uniuscuiuscumque mortem vindicabit persona suppressis, et aut filiis suis aut propriis relinquat hæredibus, aut certe de ea facere quod voluerit, licentiam habebit. Eadem quoque ordinationis forma, tam in viris quam in uxoribus, erit omnimodis observanda. De illis autem rebus, qui bus in amborum nomine inveniuntur scripture confessæ, iuxta conditionem ipsius scripture, pertineat illis et divisio rei, et possessio iuris. Quod vero maritus, aut de extraneorum lucris, aut in expeditione publica conquisivit, aut de principiis, vel patroni, atque amicorum conlatione proueruit, filii vel hæredes eius ad integrum sibi

de rebus filiorum suorum manu sua conscriptum coram iudice, vel hæredibus defunctæ mulieris strenue faciat, et tali se placiti cautione in hæredum illorum nomine constringat, quibus tutela ipsa pertinere, si pater defusset, legitime poterat: ut nihil de filiorum suorum rebus evertat, sed et filiorum suorum vitam sollicito voto vel actu salvare intendat, et res eorum absque aliqua diminutione tuendas accipiat.

¹ Legion. Mulier, si post mortem mariti in viduitate permanerit.

² Legion. usufructuariam de facultate.

³ Legion. y Lind. suam.

⁴ Card. Antiqua. Legion. Antiqua noviter emendata.

⁵ Legion. Antiqua noviter emendata. Toled. got. Flavius gloriosus Recesvintus.

⁶ Legion. profligantes.

vindicabunt, aut quod exinde voluerint iudicare, licenter¹ illis erit plenam potestatem habere. Similis erit et de mulieribus condito, si quorumcumque munere videantur aliquid perceperisse.

XVII. Flavius Recesvintus Rex.

De parvulo qualiter hæreditatem capere possit.

Interdum rem dubiam, nisi ratiocinationis disceptatio ducat in lucem, frequenter hanc ambiguitas præcipitat in errorem. Contendunt namque plurimi, si genitus infans, non longe defunctus, hæreditatis possit parentum iura sortiri: quorum litibus hos modos ponit ratio. Naturæ origo ita condita manet, talique usu decurrit, ne is qui nascitur, prius aliud quam se suscipientem capiat² lucem, ut de tenebris genitalibus prodiens, illarum rerum sentiat tactum, quarum hunc partibus constat esse concretum. Quo ergo ordine, libere capiat hæreditatem terrena possessionis, qui vix extremæ cepit primordia lucis? Quique sortitus vix est usum elementorum, quibus concretus est, quomodo sortietur bona rerum, ad quarum dominium natus non est? quemque non hæreditabit producta lux coeli, qualiter morte³ contractum improvisa ditabit portio mundi? quave etiam ratione aggrediatur viventium iura, cui vicinus fuit, mortem adisse quam vitam? Sicque naufragus in medio lucis angustias mox genitalies exit, mox fatales relapsus est in tenebras. Ut ergo et proximis parentibus ad successionem huius aditus reseretur, et ipsa defuncti vita comprobetur, si vere sit clara vita, atque hanc ipsam licet parvi temporis vitam comitet eterne participatio vita, non aliter in utroque sexu hæreditatem capiat qui nascetur⁴, nisi post nativitatem ortum, et sacri baptismatis gratiam consequatur, et decem dierum spatiis vixisse probetur, ut successoris patris vel matris persona, quæ per hunc parvulum terrena cupit hæreditatis adquirere commoda, ante morituro eternae mansionis præparet vitam, et ita demum adsequitur⁵ vivens cum rebus labentibus terram. Sicque salutari commercio dum hæreditat ille cœlum, hæreditet iste solum⁶: dum illi providentur adire terrena: dumque adsequitur ille vitalia, conquerat iste cadu-

ca; ut etsi defunctus terrenum⁷ ius non potuit possidere terrenus, saltim ille coelestem lucrum valeat obtinere.

XVIII. Flavius Cintasvintus Rex⁸.

Qualiter hæreditatem parvuli parentes adsequi possunt.

Patre defuncto, si filius filiale decem sive amplius, vel infra diebus vivens⁹, et baptizatus ab hac vita discesserit, quidquid ei de facultate patris competere poterat, mater sibi debeat vindicare. Itemque, matre defuncta, non aliter defuncti filii portionem pater obtineat, nisi natum filium, filiamque decem diebus, sive amplius vel infra vixisse¹⁰ et fuisse baptizatum edoceat: Ita ut pater aut mater, quibus ista successio competit, si filios non reliquerint, integrum et intemeratam eamdem luctuosam hæreditatem dividendam omnibus nepotibus derelinquant. Nec meliorandi quaecumque nepotum amplius quam de tertia parte huius rei habeant potestatem. Nam si ecclesiis vel libertis, seu cuiilibet largiri de eadem fatultate voluerint, de quinta tantum parte, secundum superiorem¹¹ legem, potestatem habebunt. Sin autem nec filii, nec nepotes, nec pronepotes suprestes¹² extiterint, quod de eadem facultate facere vel iudicare voluerint, habeant potestatem. Quod si intestati discesserint¹³ genitores, tunc alii parentes defuncti patris vel matris, qui gradu proximiores fuerint, prædictam facultatem proculdubio consequantur. Ita ut, mortuo filio, si pater qui filii defuncti successionem ceperit, intestatus discesserit, hæredibus patris ex lege propinquioribus eadem facultas pertineat. Similiter etsi mater luctuosam filii defuncti hæreditatem ceperit, et intestata discesserit, omnis successio¹⁴ eius eadem facultate ad propinquos mulieris hæredes pertinere debet, ea conditione servata, ut nepotes ex filio vel filia, qui patre vel matre suppreste mortui fuerint, integrum de rebus avi vel avia, quam fuerant pater eorum vel mater, si vixissent, habituri, percipient portionem. Quod si filius, habens uxorem et filios, patre vivente, discesserit¹⁵, antequam ei pater suis omnem portionem, quæ ei contingebat, impletset; et¹⁶ filii quos reliquerat, vivente avo, mor-

¹ Legion. licentia.

² En el Toledano góticofalta esta ley XVII.

³ Card. Fls. Chds. Antiqua. Lind. FLS. GLS. RCDS. Rex.

⁴ Legion. adsumat aerem. Card. y Lind. adsumat hæredem.

⁵ Lind. mortis contractu.

⁶ Legion. y Lind. nascitur.

⁷ Legion. y Lind. adsequatur.

⁸ Card. y Lind. sacerulum.

⁹ Lind. terrena huius non potuit possidere, terreno saltem comparato iure, coeleste lucrum. Legion. possidere, terreno saltim.

¹⁰ Emilian. y Card. Recesvindus. Legion. Cindasvindus

Rex, noviter emendata.

¹¹ Toled. got. vivens ab hac vita.

¹² Toled. got. vixisse edoceat.

¹³ Card. y Legion. subteriore.

¹⁴ Card. superstites.

¹⁵ Lind. dececerint.

¹⁶ Emilian. y Card. omnis successio eiusdem facultatis.

Legion. eiusdem hæreditatis.

¹⁷ Emilian. y Lind. discesserit.

¹⁸ Este lugar se ha emendado por el Lind., porque en todos los MSS. está viciado. El de Card. dice así: et ipse sine patre aut cum eo vivens. El Legion.: et ipse cum patre vivens filios quos reliquerat vivente avo. El Vigil. y los demás: et ipse cum patre vivens filios reliquerat.

tui fuerint, tunc illa relicta hoc tantum recipiat, quod in maritum pater antea sequestravit. Nec plus illa vidua a socro vel cognatis requirat. Si vero filius cum patre in commune vivens¹⁹ nihil ab eo portionis acceperit, tunc illa vidua tantummodo accipiat, quod ei tempore nuptiarum maritus eius donationis titulo²⁰ noscitur consultisse. Si vero filius patris²¹ servans obedientiam, res, quæ ei de materna successione competebant, patrem possidere permiserit, et postmodum eamdem facultatem filio debitam, quam pater possidebat, idem filius uxori suæ, vel cuicumque concesserit, firma talis donatio in nomine uxoris, vel cuiuscumque conscripta manebit, si tamen filios²² de eodem viro non habuerit. Nam si filii suprestes extiterint, ordo superioris legis erit inunctanter servandus.

XIX. Flavius Cintasvintus Rex²³.

De Posthumis.

Divini principatus quodammodo peragimus vicem, quum necdum genitis misericordiae porrigitur opem. Ideoque quum²⁴ vir præventus sorte fatali, foetu gravidam cum filiis relinquit uxorem, eum qui nascetur postmodum cum ceteris qui nati sunt, fieri censemus hæredem. Quod si nusquam forte reliquerit sobolem, et suam quibuslibet donaverit facultatem, quarta rerum eius portio dividenda servetur. Tres vero partes, quæ supersunt, posthumus absque dubio sortitur. Quod si vir et uxor in coniugio positi, antequam filios habeant, invicem sibi unus in alterius nomine de facultate propria donationis faciunt scripturam, et post huius testationis ordinacionem.

Vt qui non reliquerit filios, faciendo de rebus suis quod voluerit, habeat potestatem.

Omnis vir ingenuus atque femina, sive nobilis, seu inferior, qui filios, vel nepotes aut protopotes non reliquerit, faciendo de rebus suis quidquid voluerit indubitanter licentiam habeat²⁵, nec ab aliis quibuslibet proximis, ex superiori vel ex transverso venientibus, poterit ordinatio eius in quocumque convelli. Quia recta linea decurrens non habet originem, quæ cum successione naturæ hæreditatem possit accipere. Ex intestato autem, iuxta legum ordinem, sibi²⁶ debitam hæreditare poterunt iure successionem.

III. TITVLVS DE PVPILLIS, ET EORVM TVTORIBVS.

I. Quod utroque relictus parente pupillus vocetur.

II. Ex quo incipient computari anni in actionibus pupillorum.

III. Qualiter pupillorum tutela suscipiatur, vel de rebus eorum, quæ pars tutoribus detur²⁷

IV. Ne tutores ab eis quos in tuitione habent quacumque scripturas extorquere præsumant.

I. Flavius Cintasvintus Rex²⁸.

Quod utroque relictus parente pupillus vocetur.

Discretio pietatis est sic consultum ferre mi-

¹ Card. añade: aut sine ipso.

² Legion. titulo dotali.

³ Lind. patri.

⁴ Legion. y Lind. filii de eodem coniugio non fuerint.

⁵ Card. añade: Noviter emendata. Legion. Antiqua. Toled. got. Flavius Cintasvintus. Lind. Flavius Gundemarus rex.

⁶ Legion. y Lind. quicunque vir.

⁷ Toled. got. Legion. y Lind. concessa. Ceterum.

⁸ Lind. consistat.

⁹ Emilian. y Card. Flavius Glosus. Recesvindus Rex. Legion. Antiqua. Ervigius Rex. Toled. got. Flavius gloriósus Cintasvintus. Lind. Fls. RCDS. rex.

¹⁰ Legion. y Lind. habebit.

¹¹ Legion. debitam sibi hæreditatem poterunt iure successionis habere.

¹² Legion. debetur.

¹³ Card. Antiqua. Legion. Antiqua noviter emendata. Toled. got. Flavius Cintasvintus. Lind. Fls. Chds. rex.

¹⁴ Lind. nuncupentur.